

GOETHEM, Fernand van (Lokeren 1 augustus 1895 – Gent 9 januari 1974).

Studeerde na humaniorastudies aan het Sint-Lievenscollege te Gent gedurende een jaar (1917-1918) wijsbegeerte en letteren aan de door de Duitse bezetter vernederlandste universiteit te Gent. Daarna promoveerde Van Goethem te Leuven tot doctor in de wijsbegeerte (1923), doctor in de rechten en licentiaat in de politieke en diplomatieke wetenschappen (1924). In 1925 werd hij er professor aan de rechtsfaculteit en in 1928 ook aan de School voor Politieke en Sociale Wetenschappen. Tot aan zijn emeritaat in 1962 doceerde hij vooral geschiedenis van de politieke en sociale theorieën, sociaal recht en volkerenrecht, waarover hij ook diverse handboeken publiceerde.

Als collegeleerling was Van Goethem actief in de **katholieke Vlaamse studentenbeweging**, onder meer als voorzitter van de Lokerse studentenbond. Bij de stichting van het **Jeugdverbond voor Katholieke Actie** in 1928 werd hij voorzitter. Eveneens in die jaren betrok professor Defourny hem als adjunct-secretaris bij het werk van de Unie van Mechelen, een initiatief uit 1920 van kardinaal **Désiré Mercier**, waarvan de opzet was de katholieken een gezagvolle en bruikbare doctrine te bezorgen tegenover de nieuwe, na de oorlog gerezen sociale en economische problemen. Hij speelde ook een bescheiden rol in de middenstandbeweging, onder andere als lid van de Hoge Raad voor de Middenstand. Zowel zijn sociaal engagement als zijn wetenschappelijke arbeid was gekenmerkt door een opvallende sympathie voor het corporatisme.

In 1936, het jaar van de **Vlaamsche Concentratie** en van de hervorming van de **katholieke partij**, trad Van Goethem op de voorgrond met zijn wetenschappelijke bijdragen en standpunten. Direct na de parlamentsverkiezingen van mei 1936, die voor de katholieke partij een dieptepunt betekenden, pleitte hij in een open brief aan **Charles du Bus de Warnaffe** voor een autonome Vlaamse katholieke partij. Hij sprak over de buitenlandse politiek

op het Congres van de Vlaamsche Concentratie (juli), maar evenzeer op het Katholiek Congres van Mechelen (september) en liet zich kennen als een voorstander van de onafhankelijkheidspolitiek.

Van Goethem werd lid van het leidingscomité van de Vlaamsche Concentratie, dat na het congres totstandkwam. Hij nam ontslag uit de redactie van *Elckerlyc* toen dat blad afstond nam van de Leuvense concentratie na het akkoord tussen het Vlaamsch Nationaal Verbond en Rex. In de concentratiepolitiek heeft hij evenwel geen actieve rol gespeeld. Wel werkte hij occasioneel mee aan het weekblad *Nieuw Vlaanderen* (hij werd in 1939 lid van het beschermcomité) en aan het dagblad *De Standaard*. Ook toen hij door formateur Paul-Emile Janson, na aanbeveling van zijn streekgenoot en jeugdvriend Edmond Rubbens, in 1937 werd aangezocht om de portefeuille van economische zaken te aanvaarden weigerde hij dit aanbod. Hij zag zijn taak in de eerste plaats als die van wetenschappelijk raadgever.

Zijn belangrijkste bijdrage tot de V.B. ligt trouwens in de vernederlandsing van de rechtsfaculteit en van de School voor Politieke en Sociale Wetenschappen te Leuven. Hij was niet alleen van verschillende Nederlandse leergangen de eerste titularis, maar hij stelde zich aan de zijde van zijn collega's Emiel van Dievoet en Gaston Eyskens ook eisend op ten aanzien van de academische overheid. Na de Tweede Wereldoorlog speelde hij een rol in de vernederlandsing van de rechtsterminologie als lid van de Raad van State (afdeling wetgeving); op voorstel van minister Gerard van den Daele werd hij voorzitter van de subcommissie, belast met het opstellen van de Nederlandse terminologie van het sociaal recht in Beneluxverband. Het is echter vooral zijn wetenschappelijk werk in het algemeen dat een belangrijke impuls heeft gegeven aan de beoefening van de sociale en politieke wetenschappen in het Nederland in Vlaanderen. In dat verband moet ook vermeld worden de stichting van drie wetenschappelijke reeksen, de *Philosophische Bibliotheek*, de *Economische en Sociale Bibliotheek* en de *Leuvense Bijdragen tot de Rechts- en Staatswetenschappen*.

WERKEN: Bibliografisch overzicht in *Album Professor Fernand van Goethem*, 1964; – *Lettre ouverte à M. Charles du Bus de Warnaffe en réponse à sa brochure pour un parti catholique rénové*, z.j. (1936).

LITERATUUR: M. Cordemans, *Edmond Rubbens*, z.j.; – *Album Professor Fernand van Goethem*, 1964; – E. Gerard, *Sociale wetenschappen aan de katholieke universiteit te Leuven*, 1992.

ERIK VANDEWALLE* EN EMMANUEL GERARD